

Til samtlige statsadvokater,
samtlige politimestre og
Politidirektøren i København

DATO 28.08.2006

JOURNAL NR.
RA-2006-131-0004

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00
FAX 33 43 67 10

Rigsadvokaten Informererer Nr. 23/2006

Straffene for vold, voldtægt og seksuelt misbrug af børn samt indberetning og forelæggelse af sådanne sager.

(RA 2006-120-0028, 2006-120-0029, 2006-120-0030)

1. Indledning

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven skete en række ændringer af straffeloven, der havde til formål at skærpe straffene for bl.a. vold, voldtægt og overtrædelse af straffelovens § 222.

Efter lovændringen afgav Rigsadvokaten i januar 2004 og i juni 2005 redegørelser til Justitsministeriet om strafniveauet i sager, hvor overtrædelsen var begået efter ændringslovens ikrafttræden den 8. juni 2002. Redegørelserne er udsendt ved Rigsadvokaten Informererer nr. 7/2004, 8/2004 og nr. 25/2005. Redegørelserne viste, at strafskærpelserne gennemgående var slået igennem i praksis.

Efter redegørelserne fra juni 2005 anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om inden 1. juli 2006 at afgive nye redegørelser om udviklingen i strafniveauet i voldssager, voldtægtssager og sager om overtrædelse af straffelovens § 222 for derved at skabe en endnu bredere dokumentation for, at den positive udvikling fastholdes og fortsætter.

På den baggrund iværksatte Rigsadvokaten ved Rigsadvokaten Informerer nr. 25/2005 ordninger om indberetning og forelæggelse af domme vedrørende vold, voldtægt og overtrædelse af straffelovens § 222 i perioden fra den 1. august 2005 til udgangen af januar 2006.

På baggrund af de indberettede domme mv. har Rigsadvokaten udarbejdet vedlagte tre redegørelser:

- Straffene i voldssager efter ændringen af straffelovens §§ 244 - 246
- Straffene i voldtægtssager efter ændringen af straffelovens § 216
- Straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 efter ændringen af bestemmelsen

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

Redegørelserne er i juli 2006 afgivet til Justitsministeriet, som har sendt redegørelserne til Folketingets Retsudvalg. I forbindelse med redegørelsernes oversendelse til Folketingets Retsudvalg har Justitsministeriet anført følgende:

”Efter Justitsministeriets opfattelse kan det på grundlag af Rigsadvokatens redegørelser konkluderes, at domstolene i voldssager fortsat i det væsentligste tager hensyn til den skærpelse af straffene med en tredjedel, der var hensigten med ændringen af straffelovens voldsbestemmelser i 2002. Tilsvarende kan det konkluderes, at strafskærpelserne i voldtægtssager må anses for at være slået fuldt ud igennem i langt de fleste sager.

I sager om seksuelt misbrug af børn viser Rigsadvokatens redegørelse, at der i langt hovedparten af sagerne i vidt omfang er taget hensyn til, at straffen efter lovændringen i 2002 skulle skærpes.

Der kan forekomme enkelte domme, hvor der ikke synes fuldt ud at være sket den tilsigtede forhøjelse, men efter gennemgangen og den konkrete vurdering af de mange domme i forbindelse med de indberetningsordninger, der er knyttet til såvel den seneste som tidligere redegørelser fra Rigsadvokaten, er det overordnede billede, at strafskærpelserne er slået igennem.

Justitsministeriet finder det dog rigtigst at anmode Rigsadvokaten om inden den 1. juli 2007 på ny at afgive redegørelser om strafniveauet i sager om vold, voldtægt og seksuelt misbrug af børn for derved at skabe et endnu bedre grundlag for at vurdere udviklingen i strafudmålingen. I sager om seksuelt misbrug af børn, herunder sager om voldtægt af børn under 15 år, vil Justitsministeriet anmode Rigsadvokaten om fortsat at bygge redegørelserne på en indberetning af alle sager i en nærmere bestemt periode.”

Justitsministeriet har herefter ved skrivelse af 11. juli 2006 anmodet Rigsadvokaten om inden 1. juli 2007 at aflevere nye redegørelser til ministeriet om udviklingen i strafniveauet for vold, voldtægt og overtrædelse af § 222 efter lovens ikrafttræden.

På denne baggrund fastsættes herved i afsnit 2.3. og 3.2. nye ordninger om indberetning og forelæggelse af sådanne sager. Afsnit 2.1., 2.2. og 3.1. indeholder en kort beskrivelse af konklusionerne i de vedlagte redegørelser.

2. Voldtægtssager og sager om overtrædelse af straffelovens § 222 samt indberetning af sådanne sager

2.1. Redegørelsen om straffene i voldtægtssager

Redegørelsen om straffene i voldtægtssager, der er vedlagt som bilag 1, indeholder i afsnit 4 en beskrivelse af den strafskærpelse, der er tilsigtet ved lovændringen. I afsnit 6 gennemgås straffene i de sager, der indgår i redegørelsen. De enkelte sager er endvidere nærmere beskrevet i bilaget til redegørelsen.

Som det fremgår af afsnit 7, er det min opfattelse, at strafskærpelsen må anses for at være slået fuldt ud igennem i langt de fleste sager om voldtægt, der indgår i redegørelsen. I disse sager må straffen således anses for at være forhøjet fuldt ud med et år i forhold til det straffniveau, der var gældende forud for lovændringen i 2002.

RIGSADVOKATEN

SIDE 3

2.2. Redegørelsen om straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222

Denne redegørelse, der er vedlagt som bilag 2, indeholder i afsnit 2 en beskrivelse af den strafskærpelse, der er tilsigtet ved lovændringen. I afsnit 5 gennemgås straffene i de sager, der indgår i redegørelsen. De enkelte sager er endvidere nærmere beskrevet i bilaget til redegørelsen. Afsnit 6 indeholder en samlet vurdering og konklusion.

Som det fremgår af afsnit 6, er det vanskeligt at vurdere straffniveauet for overtrædelse af straffelovens § 222 bl.a. fordi, der ikke foreligger redegørelser om straffene forud for strafskærpelsen. Hertil kommer, at sager om overtrædelse af straffelovens § 222 i høj grad er svære at sammenligne, idet de omfatter forhold af meget forskellig karakter og grovhed, ligesom strafudmålingen ifølge dommenes præmisser sker efter en meget konkret vurdering af sagens omstændigheder.

Efter en samlet vurdering er det dog min opfattelse, at der i langt hovedparten af sagerne i vidt omfang er taget hensyn til, at straffen efter lovændringen skulle skærpes. Der er dog enkelte sager, som efter min opfattelse ligger i underkanten af det straffniveau, som må anses for tilsigtet med strafskærpelsen.

Det tilføjes, at tre sager om strafudmålingen i sager om seksuelle overgreb mod børn forventes afgjort af Højesteret i slutningen af oktober 2006. Sagerne er beskrevet i bilaget til redegørelsen under dom 28, dom 55 og dom 57.

2.3. Indberetning og forelæggelse af sager om voldtægt og straffelovens § 222

Som nævnt i pkt. 1 har Justitsministeriet anmodet om, at Rigsadvokaten senest 1. juli 2007 afgiver nye redegørelser om straffene i voldtægtssager og sager om overtrædelse af straffelovens § 222. På den baggrund fastsættes følgende:

Byretsdomme

Alle byretsdomme, hvor der er domfældt for overtrædelse af straffelovens § 216 og/eller § 222, herunder også jf. §§ 224 eller 225, skal forelægges for Rigsadvokaten.

Forelæggelsen skal ske via vedkommende regionale statsadvokat med en begrundet indstilling om, hvorvidt dommen bør ankes og herunder om, hvorvidt strafudmålingen i sagen må anses for at være i overensstemmelse med intentionerne efter ændringen af §§ 216 og 222.

Indstillingen skal vedlægges sagens akter samt en udskrift af dommen og af retsbogen. Såfremt udskrifter ikke foreligger umiddelbart efter afsigelsen af dommen, kan sagen videresendes uden disse dokumenter, der i så fald eftersendes.

Forelæggelse for statsadvokaten med ankeindstilling skal ske snarest muligt og senest 3 hverdage efter domsafsigelsen.

Statsadvokaten videresender sagen til Rigsadvokaten med sin indstilling om ankespørgsmålet. Dette bør ske snarest muligt og inden udløbet af ankefristen, således at rigsadvokaturen har mulighed for at vurdere sagen og således, at en eventuel anke-meddelelse kan udfærdiges og forkyndes inden ankefristens udløb.

Såfremt det er statsadvokatens opfattelse, at anklagemyndigheden bør søge straffen skærpet, kan statsadvokaten – uden forelæggelse for Rigsadvokaten – kontraanke eller initiativanke til skærpelse. Det samme gælder, hvis tiltalte anker på et tidspunkt, hvor sagen er forelagt for rigsadvokaturen.

Hvis statsadvokaten anker uden forudgående forelæggelse for Rigsadvokaten, underrettes Rigsadvokaten ved en udskrift af dommen og retsbogen og eventuelle andre dokumenter af væsentlig betydning sammen med skriftlig oplysning om ankeforholdene.

Frafald i landsretten af anklagemyndighedens påstand om skærpelse af straffen i en byretsdom må kun ske efter forudgående drøftelse med rigsadvokaturen.

Landsretsdomme

Rigsadvokaturen skal underrettes om alle landsretsdomme, hvor der er domfældt for overtrædelse af straffelovens § 216 og/eller § 222, herunder også jf. §§ 224 eller 225.

Underretningen til Rigsadvokaten sker ved, at statsadvokaten indsender sagens akter samt udskrift af landsrettens dom og eventuelle udskrifter af retsbogen.

Underretningen skal ske snarest muligt og senest 5 hverdage efter domsafsigelsen. Såfremt udskrift af landsrettens dom ikke foreligger på dette tidspunkt, kan sagen videregendes uden dommen, der i så fald eftersendes.

Ordningens tidsmæssige udstrækning mv.

Retningslinierne ovenfor om forelæggelse af byretsdomme og underretning om landsretsdomme gælder for alle domme – dvs. både byrets- og landsretsafgørelser – der afsiges i perioden fra 1. september 2006.

Ordningen ophører med udgangen af februar 2007. Dog skal Rigsadvokaten underrettes om ankedomme afsagt af landsretterne efter udløbet af den nævnte periode, hvis byrettens dom i sagen er afsagt inden udgangen af februar 2007.

RIGSADVOKATEN

SIDE 5

3. Voldssager samt indberetning af sådanne sager

3.1. Redegørelsen af juni 2006 om straffene i voldssager og midlertidig indberetning af sådanne sager

Redegørelsen om straffene i voldssager, der er vedlagt som bilag 3, indeholder i afsnit 2 en beskrivelse af den strafskærpelse, der er tilsigtet ved lovændringen. I afsnit 5 gennemgås straffene i de sager, der indgår i redegørelsen. De enkelte sager er endvidere nærmere beskrevet i bilaget til redegørelsen.

Som det fremgår af afsnit 6, er det min opfattelse, at der i det væsentligste i domstolernes strafudmåling i voldssager er taget højde for den skærpelse af straffene med en tredjedel, der var hensigten med ændringen af straffelovens bestemmelser i §§ 244 – 246 ved lov nr. 380 af 6. juni 2002. Der er dog også nogle sager, hvor strafskærpelsen ikke kan siges at være slået igennem, eller hvor det er vanskeligt at vurdere, om der fuldt ud er taget højde for strafskærpelsen.

3.2. Indberetning af landsretsdomme i voldssager

Som nævnt i pkt. 1 har Justitsministeriet ved skrivelse af 11. juli 2006 anmodet Rigsadvokaten om inden 1. juli 2007 at aflevere en fornyet redegørelse til ministeriet om udviklingen i strafniveauet for vold. På denne baggrund fastsættes følgende:

Byretsdomme

Det påhviler politimestrene og politidirektøren løbende at være særlig opmærksom på alle byretsdomme, hvor der sker domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 – 246 for forhold begået efter lovændringens ikrafttræden den 8. juni 2002.

Hvis politimesteren eller politidirektøren finder, at en byretsdom ikke kan anses for at være i overensstemmelse med de retningslinier om strafudmålingen, der er angivet i forslaget til loven, skal dommen (og retsbog) i god tid inden ankefristens udløb indsendes til vedkommende regionale statsadvokat med en indstilling om, hvorvidt der efter politimesterens eller politidirektørens opfattelse er grundlag for at anke dommen.

De regionale statsadvokater tager herefter stilling til, om den pågældende sag er af en sådan karakter, at der er grundlag for at anke dommen til landsretten. I sager, hvor der er tale om markante afvigelser fra det straffniveau, der følger af forarbejderne til lovændringen, bør sagen som udgangspunkt ankes, medmindre der foreligger særlige omstændigheder i den konkrete sag, der kan begrunde afvigelsen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 6

Landsretsdomme

Det påhviler de regionale statsadvokater til Rigsadvokaten at indberette domme afsagt af landsretterne, hvor der er sket domfældelse for ét forhold af vold efter straffelovens §§ 244 – 246, herunder også hvor straffen er fastsat under henvisning til straffelovens § 247, stk. 1.

Sager, hvor der er domfældt for mere end ét tilfælde af vold, og sager, hvor der udover vold indgår anden kriminalitet, skal således ikke indberettes til Rigsadvokaten. Domme, hvor straffen er fastsat som en fællesstraf, er heller ikke omfattet af indberetningsordningen.

Indberetning skal ske både for ankedomme og eventuelle nævningedomme. Også domme om restaurationsvold, der er henført under straffelovens § 244, og hvor der ikke skal ske en skærpelse af straffen, skal indberettes, idet dommene i disse sager har betydning for fastlæggelse af det område, der ikke er omfattet af straffeskærpelsen.

Statsadvokaternes indberetning til Rigsadvokaten foretages samlet senest den 1. marts 2007. For hver af dommene udfyldes et skema som det, der er vedlagt som bilag 4. Skemaet findes endvidere på Polnet. Statsadvokaterne medsender udskrift af byrettens og landsrettens dom samt udskrift af retsbøgerne, såfremt disse foreligger.

Denne ordning gælder for alle landsretsdomme, der afsiges i perioden fra 1. september 2006 – udgangen af februar 2007.

Henning Fode